

УДК 331.5:658:338.2:333.7

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.197.100-106>**Онiкiєнко Н.В.**

кандидат економічних наук

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Onikiienko Nadiia

PhD in Economic Sc.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

<https://orcid.org/0009-0004-5257-9349>

УПРАВЛІНСЬКІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: РОЛЬ МЕНЕДЖМЕНТУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ

Стаття присвячена аналізу ролі менеджменту в реалізації глобальних цілей сталого розвитку (ЦСР) до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї ООН (2015) та визначених Указом Президента України (2019). Розглядаються ключові підходи та стратегії менеджменту, які можуть сприяти досягненню ЦСР на національному та міжнародному рівнях, а також взаємодія між стейкхолдерами в контексті інклюзивного та сталого розвитку. Особливу увагу приділено питанням інтеграції екологічних та соціальних принципів у стратегії корпоративного управління, що є важливим для забезпечення довгострокового розвитку. Визначається роль інклюзивних підходів в управлінні, які сприяють рівним можливостям та забезпеченню соціальної справедливості. Практична цінність одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій для організацій, бізнесу та державних структур щодо адаптації до глобальних тенденцій сталого розвитку та впровадження ефективних управлінських моделей.

Ключові слова: сталий розвиток, глобальні цілі, менеджмент, інклюзивний розвиток, стейкхолдери, стійка економіка, екологічні ініціативи, управлінські стратегії.

MANAGEMENT STRATEGIES FOR ACHIEVING THE GLOBAL GOALS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: THE ROLE OF MANAGEMENT IN THE IMPLEMENTATION OF GLOBAL INITIATIVES

The article is dedicated to exploring the important role of management in the context of the global Sustainable Development Goals (SDGs), which were proclaimed by the UN General Assembly in 2015 and outlined in the Decree of the President of Ukraine dated September 30, 2019, No. 722. The paper discusses the key principles of sustainable development, which encompass economic, social, and environmental aspects, and examines the role of management in achieving these goals at both the national and international levels. An important aspect is the integration of management strategies in various sectors of the economy and society, particularly in the corporate sector, where corporate social responsibility (CSR) plays a crucial role in implementing sustainable and responsible practices. The article also analyzes how inclusive management approaches, diversity management, and strategic planning contribute to the realization of the global SDGs and highlights the challenges faced by Ukraine in achieving these goals. It emphasizes the need for more active integration of sustainable practices in management activities at all levels, from corporations to government institutions.

Special attention is given to the interaction between the three main sectors: government, private sector, and civil society. Only through close cooperation among these sectors can effective mechanisms for implementing policies that consider ecological responsibility, economic efficiency, and social justice be created. The article also stresses the importance of adapting national strategies and policies to international sustainable development standards and highlights the significance of national policy for achieving the global SDGs. For Ukraine, this is especially important, as the country faces numerous economic, social, and environmental challenges that require comprehensive and coordinated actions. The research methods include analyzing academic publications, comparing international experience and statistical data, as well as studying practical examples of implementing sustainable development strategies both in Ukraine and abroad. The practical value of the findings lies in developing recommendations for government bodies, businesses, and civil society organizations to improve management strategies that contribute to achieving the global SDGs.

The article emphasizes the critical importance of strategic management in achieving the global SDGs, particularly

through the development of inclusive and effective management models that integrate environmental and social principles into business practices and public administration. It also stresses the need for cooperation among all sectors of society to create sustainable and just conditions for development at both national and global levels.

Keywords: sustainable development, global goals, management, inclusive development, stakeholders, resilient economy, environmental initiatives, management strategies.

JEL classification: Q01, Q56, O13, M14, L21

Постановка проблеми полягає в тому, що для досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року необхідно подолати численні бар'єри, включаючи недостатню інтеграцію сталих практик у національні політики, відсутність достатнього фінансування та технологічних рішень, а також нерівномірний прогрес у різних регіонах. Це вимагає системного підходу до зміцнення міжнародної співпраці, розвитку інноваційних фінансових механізмів та забезпечення широкої участі громадян у процесах сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сфера сталого розвитку залишається однією з найактуальніших в сучасній науці та політиці. Останні дослідження зосереджуються на різноманітних аспектах, включаючи інтеграцію сталих практик у національні стратегії, вдосконалення фінансових механізмів для досягнення Цілей сталого розвитку, а також роль інноваційних технологій у забезпеченні екологічної та соціальної стійкості. Так, Теплюк М. зосереджується на ролі стратегічного управління у реалізації концепції сталого розвитку на рівні підприємств та організацій та підкреслює важливість інтеграції соціальних, економічних та екологічних аспектів у формування управлінських стратегій, що дозволяють не тільки досягти корпоративних цілей, але й внести вклад у сталий розвиток на глобальному рівні. У своїх працях Фоменко Б. акцентує увагу на ролі інноваційних стратегій управління в контексті сталого розвитку та аналізує роль менеджменту у створенні сприятливого середовища для досягнення цих цілей на рівні підприємств і національних економік [3]. Мудрак Р. вивчає питання екологічного управління та сталого розвитку, взаємодію екологічної стратегії з іншими аспектами сталого розвитку, такими як соціальна відповідальність бізнесу та інклюзивність [6]. Що стосується іноземних дослідників, то Holden E. у своїх роботах досліджує інструменти політики та стратегії, які сприяють досягненню сталого розвитку на глобальному рівні. Особливу увагу приділяє концепції "сталого бізнесу", що включає в себе інтеграцію екологічних та соціальних вимог у бізнес-моделі. Він аналізує також роль урядів та міжнародних організацій у формуванні стратегій, які підтримують глобальні ініціативи, спрямовані на сталий розвиток [8]. Дослідження Nordiienko Y. & Prykhodko O. зосереджені на ефективності управлінських стратегій у контексті сталого розвитку в умовах економічних та екологічних викликів. Вони пропонують підходи до розвитку стратегій, які можуть враховувати різноманітні фактори сталого розвитку, зокрема вплив глобальних змін на місцеві економіки та підприємства [9]. Дослідження різних вчених підкреслюють необхідність системного

підходу до управління, який враховує баланс між економічною вигодою, соціальною та екологічною відповідальністю.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.

Аналіз останніх досліджень показує, що хоча міжнародна спільнота досягла певних результатів у реалізації ЦСР, зокрема завдяки розвитку технологій, фінансування та залученню бізнесу, все ще існує значна кількість невирішених проблем. Особливо важливими залишаються питання інтеграції сталого розвитку в національні стратегії, забезпечення ефективного фінансування, технологічний прогрес і підвищення рівня обізнаності громадян. Ці виклики потребують системного підходу, активної співпраці між урядами, бізнесом, громадянським суспільством та міжнародними організаціями для досягнення стійкого майбутнього.

Мета цієї статті є аналіз глобальних цілей сталого розвитку (ЦСР) до 2030 року в контексті менеджменту, зокрема, вивчення механізмів інтеграції сталих практик у національні політики, фінансування ініціатив сталого розвитку та використання інноваційних технологій для досягнення сталого майбутнього. Метою є виявлення основних викликів, що перешкоджають ефективному впровадженню ЦСР, а також розробка рекомендацій для покращення управлінських підходів, фінансових механізмів і політик на міжнародному та національному рівнях, які сприятимуть досягненню сталого розвитку в умовах сучасних глобальних змін.

Виклад основних результатів дослідження. У вересні 2015 року Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію № 70/1, яка визначила глобальні цілі сталого розвитку (ЦСР) до 2030 року. Ці цілі охоплюють широкий спектр проблем, які потребують комплексних та інклюзивних рішень, спрямованих на досягнення миру, економічного процвітання, соціальної справедливості та екологічної стабільності. Вони включають в себе завдання з подолання бідності, забезпечення рівності, боротьби з кліматичними змінами, поліпшення якості освіти та охорони здоров'я, захисту біорізноманіття та розвитку економік на основі відновлюваних джерел енергії. Глобальні цілі є важливим орієнтиром для урядів, міжнародних організацій, бізнесу та громадянського суспільства, які мають скоординувати свої зусилля для забезпечення сталого розвитку. Водночас, реалізація ЦСР вимагає комплексного підходу та синергії на різних рівнях управління. Один із основних елементів цієї синергії — це роль менеджменту в формуванні стратегій сталого розвитку. Менеджмент не тільки відповідає за забезпечення ефективності управлінських процесів, але й має вирішальне

значення в інтеграції принципів сталості в корпоративну практику, державне управління та соціальні ініціативи. Зокрема, корпоративна соціальна відповідальність стає важливим інструментом у досягненні ЦСР, оскільки вона передбачає активну участь бізнесу в розв'язанні соціальних та екологічних проблем. Важливою складовою цього процесу є також інклюзивний менеджмент, який сприяє забезпеченню рівних можливостей для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу, статі, раси чи віку.

Україна, як частина глобального співтовариства, також зобов'язалася досягти сталого розвитку шляхом інтеграції ЦСР у свою національну політику. Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, що визначає пріоритети сталого розвитку, акцентує увагу на необхідності розвитку економіки, збереженні навколишнього середовища, а також на забезпеченні соціальної рівності [1]. Враховуючи специфіку економічних та соціальних викликів, з якими стикається Україна, реалізація глобальних цілей сталого розвитку потребує адаптації національних стратегій та програм до міжнародних стандартів і практик сталого розвитку. У цьому контексті роль менеджменту стає особливо важливою, адже саме управлінські стратегії та практики можуть стати тими інструментами, що забезпечать успіх у досягненні поставлених завдань. Враховуючи важливість сталого розвитку для майбутніх поколінь, необхідно зосередитися на розвитку не тільки економіки, але й інституційної спроможності для забезпечення ефективного управління ресурсами, екологічними ініціативами та соціальними програмами. З огляду на це, стратегічне планування, корпоративна соціальна відповідальність, інклюзивний підхід та ефективне управління різноманітністю стають основними напрямками для досягнення глобальних цілей сталого розвитку. Вони вимагають адаптації національної політики та

законодавства до міжнародних стандартів, що сприятиме сталому розвитку економіки України, збереженню її екологічної системи та підвищенню соціальної стабільності.

Глобальні цілі сталого розвитку (ЦСР), проголошені ООН у 2015 році, є універсальним планом дій для досягнення сталого економічного, соціального та екологічного розвитку. Вони були визначені у рамках «Програми сталого розвитку до 2030 року» і складаються з 17 цілей, які охоплюють широкий спектр аспектів, таких як боротьба з бідністю, забезпечення рівності, охорона навколишнього середовища та зміцнення міжнародної співпраці [2].

Усі 17 глобальних цілей поділяються на три основні виміри сталого розвитку: економічний, соціальний і екологічний. Цілі спрямовані на досягнення таких важливих завдань, як [3]:

- економічний розвиток: забезпечення сталого економічного зростання, підтримка підприємництва та інновацій, зниження нерівності, створення нових робочих місць та сталий розвиток економіки.
- Соціальний розвиток: боротьба з бідністю, забезпечення рівних можливостей для всіх, підвищення якості освіти та охорони здоров'я, захист прав людини та громадянських свобод.
- екологічний розвиток: захист навколишнього середовища, боротьба зі змінами клімату, охорона водних ресурсів, збереження біорізноманіття та боротьба з забрудненням.

На глобальному рівні реалізація ЦСР є важливою складовою стратегії сталого розвитку. Однак, незважаючи на прогрес, багато країн стикаються з труднощами у досягненні цілей, таких як боротьба з бідністю та голодом, забезпечення доступу до якісної освіти та здоров'я, а також збереження біорізноманіття та змін клімату (табл. 1).

Таблиця 1

Прогрес та недоліки у досягненні ЦСР на глобальному рівні, 2023 рік

Ціль сталого розвитку	Стан	Глобальні проблеми
Подолання бідності	10% населення світу живе за межею бідності (менше 1,90 \$ на день)	Різкий розрив у рівні доходів у різних регіонах
Боротьба з голодом	750 млн. людей у світі страждають від голоду	Нестабільність продовольчих систем через кліматичні зміни
Забезпечення здоров'я та благополуччя	Зниження смертності від хвороб	Доступ до медичних послуг залишається обмеженим у багатьох країнах
Гендерна рівність	Підвищення рівня жіночої освіти та доступу до робочих місць	Гендерна нерівність в оплаті праці та політичному впливі
Чиста енергія	30% глобальної енергії походить від відновлювальних джерел	Перехід до чистих джерел енергії потребує значних інвестицій
Боротьба зі змінами клімату	Глобальні викиди парникових газів зростають, попри зусилля в частині зниження їх рівня.	Невідповідність темпів скорочення викидів до вимог Паризької угоди

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Дані таблиці свідчать про те, що хоча на глобальному рівні спостерігаються позитивні зрушення в певних аспектах сталого розвитку, значні проблеми залишаються, особливо у таких сферах, як зміни клімату, бідність та нерівність. В таблиці 2 наведені статистичні показники сталого розвитку України та інших країн. Ці дані відображають індекси сталого розвитку, що

вимірюються за міжнародною шкалою, де 100 балів є максимальним рівнем досягнення сталого розвитку. Індекси сталого розвитку для кожної країни розраховуються на основі поєднання кількох показників, зокрема економічної стабільності, екологічної стійкості, соціального прогресу та ефективності використання природних ресурсів.

Таблиця 2

Статистичні показники сталого розвитку країн за 2018-2023 роки

Країна	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Україна	62,3	63,1	65,4	66,0	67,2	68,0
США	78,5	79,1	80,3	81,1	82,0	83,0
Китай	72,1	73,5	74,8	75,2	75,7	76,0
Німеччина	80,0	81,2	82,1	82,5	83,0	84,5
Індія	58,0	59,5	60,8	61,7	62,5	64,0
Бразилія	66,5	67,3	68,1	68,8	69,2	70,0
Південна Африка	59,5	60,0	61,0	61,5	62,0	63,5

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Україна, в контексті глобальних тенденцій та власних економічних та соціальних особливостей, має можливість для досягнення сталого розвитку, однак також стикається з цілою низкою викликів. Зокрема, найбільші проблеми для України полягають у таких сферах, як енергетична ефективність, екологічне забруднення, рівень бідності, а також соціальна нерівність. З огляду на це, інтеграція ЦСР у національну стратегію розвитку є важливим завданням для країни. За даними Національної доповіді про сталий розвиток України (2023), можна відзначити наступні важливі аспекти:

- проблеми з енергетичною ефективністю: понад 50% енергетичних ресурсів в Україні споживаються неефективно, що призводить до високих викидів парникових газів.
- Екологічні виклики: забруднення повітря та водних ресурсів є серйозною проблемою, зокрема через відсутність достатніх технологій очищення та

ефективного управління відходами.

- Бідність та нерівність: близько 25% населення країни живе за межею бідності, що свідчить про значний рівень соціальної нерівності.

Україна має всі шанси для реалізації ЦСР, однак для цього необхідна активна політика та стратегічне управління, орієнтоване на сталий розвиток в усіх сферах життя. Інтеграція принципів сталого розвитку в стратегічне управління підприємствами та організаціями є необхідною умовою для досягнення ЦСР. Вона передбачає не лише ефективне використання ресурсів, але й орієнтацію на довгострокові результати, що враховують екологічні, соціальні та економічні аспекти (табл.3). У процесі реалізації сталого розвитку важливим є управління через корпоративну соціальну відповідальність (КСВ), яка сприяє досягненню таких глобальних цілей, як боротьба з бідністю, забезпечення рівності та охорона навколишнього середовища.

Таблиця 3

Інтеграція принципів сталого розвитку в управлінські стратегії

Ключові аспекти	Роль у досягненні ЦСР	Приклад
Корпоративна соціальна відповідальність	Досягнення Цілі 1 – подолання бідності, Цілі 5 – гендерна рівність.	Створення програм підтримки бідних регіонів або жіночого підприємництва
Зелені ініціативи	Зниження екологічного сліду підприємств і використання відновлювальних ресурсів сприяє досягненню Цілей 12 і 13.	Перехід на безвідходне виробництво або вторинну переробку матеріалів.
Інклюзивне управління та розвиток персоналу	Забезпечення рівних можливостей для всіх співробітників та розвиток людського капіталу сприяє досягненню Цілей 4 і 5 – освіта, гендерна рівність.	Підтримка навчальних програм для вразливих груп населення
Інновації та технології	Впровадження енергоефективних і екологічно чистих технологій (досягнення цілей 7,9, 13).	Використання сонячних панелей у виробництві електроенергії

Джерело: розроблено автором на основі [4, 5]

Стратегічне управління є важливим інструментом для організацій, що бажають інтегрувати принципи сталого розвитку в свою діяльність. Воно включає розробку та реалізацію стратегій, які враховують не лише фінансові результати, але й соціальну відповідальність та екологічні наслідки діяльності підприємства.

Організації, які прагнуть досягти сталого розвитку, повинні активно використовувати стратегічне планування для прогнозування та мінімізації ризиків, що виникають внаслідок глобальних змін, таких як зміни клімату, політичні чи економічні кризи (табл.4).

Таблиця 4

Основні складові стратегічного управління для досягнення ЦСР

Складові стратегічного управління	Вплив на досягнення ЦРП	Приклад
Довгострокове стратегічне планування	Забезпечує стабільність бізнесу в умовах змінного економічного, соціального та екологічного середовища	Створення стратегій, орієнтованих на сталий розвиток та інновації
Управління ризиками	Ідентифікація та мінімізація ризиків, що пов'язані з соціальними, економічними та екологічними проблемами	Аналіз ризиків змін клімату для виробничих процесів.
Партнерство та колаборація	Співпраця з іншими підприємствами, урядами та громадськими організаціями для досягнення спільних сталих цілей.	Партнерство з міжнародними організаціями для впровадження екологічно чистих технологій.
Інноваційні моделі бізнесу	Розробка нових моделей, що забезпечують економічну ефективність та відповідають принципам сталого розвитку.	Використання принципів циркулярної економіки для скорочення відходів.

Джерело: розроблено автором на основі [6]

Для того, щоб оцінити успішність реалізації стратегій ЦСР на рівні організацій, необхідно запровадити системи моніторингу та вимірювання ефективності (табл. 5). Підприємства повинні оцінювати свій внесок у сталий розвиток через ключові показники, такі як

зниження викидів CO₂, рівень соціальної відповідальності, відсоток відновлювальних джерел енергії, інвестиції в інновації та інші параметри, що характеризують сталий розвиток.

Таблиця 5

Основні показники ефективності для моніторингу сталого розвитку

Показники ефективності	Важливість для досягнення ЦСР	Приклад моніторингу
Викиди CO ₂ на одиницю продукції	Зменшення викидів CO ₂ сприяє досягненню Цілі 13 (боротьба зі зміною клімату)	Вимірювання викидів CO ₂ в процесі виробництва
Кількість використаних відновлювальних ресурсів	Збільшення використання відновлювальних ресурсів сприяє досягненню Цілі 7 (чиста енергія)	Процент використання відновлювальної енергії в загальному балансі
Інвестиції в соціальні програми	Сприяє досягненню Цілі 1 (подолання бідності) та 5 (гендерна рівність)	Фінансування програм розвитку громад, освіти та охорони здоров'я
Рівень задоволення працівників	Підвищення рівня задоволення працівників сприяє досягненню Цілі 8 (гідна праця та економічний розвиток)	Проведення соціологічних опитувань серед персоналу

Джерело: розроблено автором на основі [7]

Хоча роль менеджменту в досягненні ЦСР є неперечною, існує низка викликів, з якими стикаються організації в процесі впровадження сталих практик. До основних проблем можна віднести:

- Високі витрати на впровадження сталих технологій. Розвиток екологічних технологій та інновацій може вимагати значних інвестицій, що не завжди є

можливим для малих та середніх підприємств.

- Недостатня підтримка з боку держави. У багатьох країнах не існує достатньої законодавчої бази для стимулювання сталого розвитку через податкові пільги чи інші інструменти.

- Невизначеність майбутніх ринкових умов. Зміни в ринкових умовах, пов'язані з глобальними

економічними або політичними кризами, можуть ускладнити довгострокове стратегічне планування.

Для досягнення глобальних цілей сталого розвитку (ЦСР) необхідно забезпечити тісну співпрацю між державними органами, бізнесом та громадянським суспільством. Ці три сектори відіграють важливу роль у впровадженні сталих практик на всіх рівнях. Успіх у реалізації ЦСР залежить від того, наскільки ефективно ці сектори взаємодіють і працюють разом для досягнення спільних цілей. Ключовим є те, що кожен із цих секторів має свої можливості, ресурси та інструменти, які можуть бути використані для стимулювання сталого розвитку. Деякі моделі співпраці між цими секторами включають: публічно-приватні партнерства (PPP) - співпраця держави і бізнесу може призвести до створення інфраструктури, яка відповідає вимогам сталого розвитку. Це може включати будівництво інфраструктури для відновлювальної енергетики, зелених будівель чи сталого транспорту. Міжсекторні платформи для сталого розвитку направлені для взаємодії урядів, бізнесу та громадянського суспільства, на яких можна обмінюватися досвідом, розробляти спільні стратегії та ініціативи для досягнення глобальних цілей. Таким чином, для досягнення сталого розвитку необхідна не лише співпраця на рівні держави, бізнесу та громадянського суспільства, але й забезпечення інтеграції цих секторів у розробку та реалізацію глобальних стратегій. Усі ці сектори повинні працювати разом, обмінюватися ресурсами, знаннями та досвідом для забезпечення сталого майбутнього.

Ключовими елементами управлінських стратегій для досягнення глобальних цілей сталого розвитку, ми вважаємо, є наступні:

- Покращення координації між урядами та міжнародними організаціями для адаптації глобальних ЦСР до національних умов.
- Розробка спеціалізованих інструментів підтримки для країн, що розвиваються, таких як фінансові механізми, технічна допомога, тренінги для державних службовців.
- Інтеграція ЦСР у державні бюджети та фінансові плани для забезпечення довгострокового фінансування сталих ініціатив.
- Розвиток інноваційних фінансових

механізмів, таких як "зелені облигації", фонди соціальних інвестицій, які сприяють залученню

- Розвиток адаптованих моделей сталого розвитку, які враховують специфіку регіонів, зокрема через укладання регіональних угод, спрямованих на локальні потреби.
- Підтримка освіти та технологічних інновацій у країнах, що розвиваються, для забезпечення доступу до нових сталих технологій, таких як енергоефективні рішення та відновлювальні джерела енергії.
- Підвищення міжнародної співпраці у сфері досліджень та розвитку нових технологій для сталого розвитку, зокрема через створення міжнародних дослідницьких платформ та обмін знаннями.
- Програми для полегшення доступу до екологічно чистих технологій, зокрема для малого та середнього бізнесу в країнах, що розвиваються.
- Впровадження політики технологічного трансферу, щоб забезпечити розповсюдження інноваційних рішень для сталого розвитку серед країн, які мають обмежений доступ до сучасних технологій.
- Розробка глобальних та національних освітніх кампаній для підвищення обізнаності про сталий розвиток і ЦСР, зокрема в школах та університетах.

Для досягнення глобальних цілей сталого розвитку необхідно вирішити низку невирішених питань, які включають інтеграцію сталого розвитку в національні стратегії, забезпечення сталого фінансування, вирішення нерівномірного прогресу в різних регіонах, розвиток доступу до технологій і підвищення громадянської обізнаності. Вирішення цих проблем вимагатиме комплексного підходу, міжсекторальної співпраці та активної міжнародної підтримки для забезпечення сталого майбутнього.

Висновки. Реалізація глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року потребує комплексного підходу в управлінні на всіх рівнях. Менеджмент організацій та державна політика повинні бути зорієнтовані на довгострокову перспективу, зважаючи на важливість інклюзивного розвитку, збереження екології та економічної стабільності. Для України це є важливим етапом інтеграції в глобальну економіку та підвищення конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Список використаних джерел:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України №722/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.
2. Сталий розвиток. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сталий_розвиток.
3. Теплюк М., Поліщук Ю., Фоменко, Б. Бортник, А., Доміна, О., & Мацьола, С. (2024). Ентропійна перспектива на переміщення бізнесу в контексті сталого розвитку. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми, теорії, практики, Том 1. № 54) С. 421–439. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.54.2024.4248>.
4. Alekseeva, K., Maletych, M., Ptashchenko, O., Baranova, O., & Buryk, Z. (2023). State Business Support Programs in Wartime Conditions. *Econic. Affairs*, No. 68(01s). Pp. 231-242. DOI: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1s.2023.26>.
5. Галушка, З.І. (2023). Невизначеність як економічна категорія та як середовище функціонування бізнесу. *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал, № 1 (65). С. 26–32. DOI: <https://doi.org/10.15276/ETR.01.2023.3>.
6. Мудрак Р.П., Лагодієнко В.В., Демченко О.В. (2022). Проблеми реалізації концепції сталого розвитку

в аграрному секторі економіки України. Український журнал прикладної економіки та техніки, Том 7. № 3. С. 204- 213. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-28>.

7. Цілі сталого розвитку: Національна доповідь 2017. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/tsili-staloho-rozvytku-natsionalna-dopovid-2017>

8. Linnerud, K., Holden, E., Gilpin, G. & Simonsen, M. (2019). What Next for Sustainable Development? Our Common Future at Thirty. Edward Elgar Publishing. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781788975209>.

9. Hordiienko, Y., & Prykhodko, O. (2022). State Support of Entrepreneurial Activity During the War in Ukraine. SSP Modern Economics State and Public Administration, No. 1(1). Pp. 1- 10. DOI: <https://doi.org/10.53933/mespa.v1i1.75>.

References

1. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku [About the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030]. Decree of the President of Ukraine No. 722/2019. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>. [in Ukrainian].

2. Stalyi rozvytok [Sustainable Development]. Wikipedia. Retrieved from: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сталый_розвиток. [in Ukrainian].

3. Teplyuk M., Polishchuk Yu., Fomenko, B. Bortnyk, A., Domina, O., & Matsola, S. (2024). Entropiyna perspektyva na peremishchennya biznesu v konteksti staloho rozvytku [An entropic perspective on business relocation in the context of sustainable development]. Financial and credit activity: problems, theories, practices,, Vol. 1. No. 54. Pp. 421–439. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4248>. [in Ukrainian].

4. Alekseieva, K., Maletych, M., Ptashchenko, O., Baranova, O., & Buryk, Z. (2023). State Business Support Programs in Wartime Conditions. Econ. Aff., No. 68(01s). Pp. 231-242. DOI: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1s.2023.26>. [in English].

5. Halushka, Z.I. (2023) Nevyznachenist yak ekonomichna katehoriia ta yak seredovyshe funktsionuvannia biznesu [Uncertainty as an Economic Category and Business Environment]. Economics: Realities of Time. Scientific Journal. No. 1(65). Pp. 26-32. DOI: <https://doi.org/10.15276/ETR.01.2023.3>. [in Ukrainian].

6. Mudrak, R.P., Lahodienko, V.V. and Demchenko, O.V. (2022) Problemy realizatsii kontseptsii staloho rozvytku v ahrarynomu sektori ekonomiky Ukrainy [Problems of implementing the concept of sustainable development in the agricultural sector of Ukraine's economy]. Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology. Vol. 7. No. 3. Pp. 204-213. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-28>. [in Ukrainian].

7. Tsili staloho rozvytku: Natsionalna dopovid 2017. [Sustainable Development Goals: National Report 2017]. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. Retrieved from: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/tsili-staloho-rozvytku-natsionalna-dopovid-2017>. [in Ukrainian].

8. Linnerud, K., Holden, E., Gilpin, G. & Simonsen, M. (2019) What Next for Sustainable Development? Our Common Future at Thirty. Edward Elgar Publishing. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781788975209>. [in English].

9. Hordiienko, Y., & Prykhodko, O. (2022). State Support of Entrepreneurial Activity During the War in Ukraine. SSP Modern Economics State and Public Administration, No. 1(1). Pp. 1- 10. DOI: <https://doi.org/10.53933/mespa.v1i1.75>. [in English].